



## **Acta sanctorum**

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae  
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

**Bolland, Johannes**

**Parisiis et Romae, 1866**

Prologus.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A *fnem sæculi XII, et inchoato XIII contigisse compererat.*

Epitaphia de illo inventa in codice Lambacensi

106 Hieronymus Pexius tom. II Script. rerum Austriacarum, post Vitam metricam, Rhythmumque, Antiphonam et Orationem, de quibus consule hujus Commentarii § 4, tria edidit B. Adalberonis epitaphia metrica ex cod. Ms. Lambacensi, quæ tamen, an unquam ipsius tumulo inscripta, aut publice appensa fuerint, non edicit; quod nec mihi verisimile apparet. At quæcumque sint, ea accipe. Primum sic habet.

En pater electus Adalbero pulvere tectus,  
Virtutum cumulo vivit in hoc tumulo.

Vivere dicendus, nec erit sub morte tenendus,

Cui, dum vivebat, vivere Christus erat.  
O Pastor qualis! O gloria Pontificalis!

O lux Ecclesiæ, gemma, decus patriæ!

Herbipolis gaude, tanto de Præsule plaude;  
Nos celebrare pias sufficit exequias.

Octobri nona datur expectata corona,

Dum via grandis eum transtulit ante Deum.

In penultimo versu manifestus est error chronologicus: nemo enim veterum aut etiam recentiorum scripsit, B. Adalberonem die IX Octobris obiisse, sed omnes, pridie, vel II Nonas, seu die VI Octobris. Si epitaphii auctori incommodum erat verum illius mortis diem suo versu exprimere, omittere præstabat, quam falsum signare.

subinde vitiosa.

107 Alterum, quod ibidem sequitur, etiam magis vitiosum est. En illud.

Hic jacet in tumba Adalberonis beati

Corpus, Fundatoris nostri, ac Herbipolensis Præsulis, qui signis claruit multis, quoque annis

Mille transactis obiit denisque peractis.

Ad ultimum versiculum observat ista editor Pexius: Verbum DENIS inductum est in Ms., et supra id hic numerus 19 legitur. At vel sic vitiosus annus mortis exprimitur, qui, ut qualicumque carmini adaptaretur, sic potius indicandus erat:

Mille transactis obiit denisque novenis.

Constat enim ex dictis, beatum Episcopum, non anno 1091, sed 1090 obiisse. Tertium denique ibidem tale est:

Quicumque has nostras peregrinus tendis ad aedes,

C Hancque meam tumbam noscere forte volens:

Sum comes ex Lambach, cui nomen Adalbero quondam,

Inclytus et præsul Herbipolensis eram.

\* i. e. Herbipoli

Heinricus cæsar Francorum depulit urbe\*,  
Pontificem summum quando secutus eram.  
Hinc ego sub patriæ cogebam pergere fines,  
Fundavi hocque sacrum monte monasterium.

Quod, rogo, si poteris, parvo cum munere dones;

Ut tibi sidereum det Deus ipse polum.



## VITA,

Auctore anonymo monacho  
Lambacensi sæculi XIII  
inchoati,

Ex editione Hieronymi Pexii  
tomo II Scriptorum  
Rerum Austriacarum.

### PROLOGUS.

Inter cætera rudimenta sua Apostolus ait: « Christus heri et hodie, ipse et in secula seculorum a. » Et Joannes: « Qui erat, et qui est, et qui venturus est. » Per hæc tria distinctionis membra, tria intelligimus tempora, præteritum, præsens, et futurum, per quæ mundus partim evolutus est, evolvitur et evolvetur. In præterito enim tempore, post patriarcharum et prophetarum, ante Legem, et sub Lege, glorificationem, Christus Apostolos vocavit et justificavit, martyres sanguine purpuratos coronavit, confessores, heremitas, anachoritas, qui carnem suam crucifixerunt cum vitis et concupiscentiis, in gloria æterna beatificavit, virgines felici consummatione assumpsit, denarioque vitæ remuneravit. Hodie autem, id est, in præsentem tempore, usque ad novissimum electum, qui in fine mundi nasciturus est, cottidie non desinit vocare, quem vult, justificare, quem vult, beatificare, quem vult, signis clarificare, quem vult, ut restaurentur ruinæ, et ædificentur muri Hierusalem, donec impleatur numerus electorum in superna felicitate locandus, qui numerus soli Deo est cognitus, de quo Johannes ait: « Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat b: » et ipse ait: « Reliqui mihi » septem millia virorum, qui non curvaverunt » genua ante Baal c. » Finitum pro infinito d. Sic, sic ludit in humanis divina potentia rebus. Mundus in maligno positus est. Et mundus in immundo nequit ullus vivere mundo, nisi, quem Deus elegerit de mundo, et posuerit, ut erat, et fructum afferat: tamen non minus potest Deus nunc, quam tunc, non minus sanctificat, quem vult, nunc, quam tunc, ubi vult, et quando vult.

2 Pleraque Sanctorum Gesta, Vitæ et Passionum eorum inveniuntur in Gestis Pontificalibus, pleraque in Ecclesiasticis Historiis, pleraque in authenticis Cronicis. Ibi ommissa, flores e et lucernæ ecclesiarum, qui suo tempore fulgebant in Ecclesia, ut sol et luna, ut splendor firmamenti, illustri stylo depinxerunt, et posteris memoriter et æternaliter retinenda tradiderunt. Philosophi, ut humanæ sapientiæ tutius liberiusque studerent, omnia sua quidem ex eis f reliquerunt; omnem conatum, omne desiderium suum ad discendam, postea ad docendam sapientiam transtulerunt; cursus, vias, virtutes siderum

Malta Electorum Dei gesta

a

E

b

F

c d

multi scripserunt, alii profana et parum utilia

e

f

AUCTORE ANONYMO.

siderum rimati sunt; terrarum spatia, et cætera hominibus incognita sollerti investigatione perdidicerunt.

Sic sua gentiles studuerunt ficta poetæ Grandisonis pompare g modis, tragicoque boatu;

et ritu magistro h, pulchra mendacia sua, parum posteritati profutura, pulchris enigmatum adumbrare et includere figuris. Alii res gestas regumque, ducumque, et tristia bella, ceterasque mundi vanitates et lenocinia operose conscripserunt, et proinde nil aliud, nisi laudes humanas meruerunt, ad postremum vero spes suas fabulis, animas tumulis tribuerunt.

noster fundationem monasterii Lambacensis gestaque ac miracula B. Adalberonis tradit.

3 Laudamus veteres, sed nostris utimur an- nis.

Cur miseri Christiani salutem, quam operatur Deus in medio terræ secus eos, immo in eis, gratiasque sanitatum, quas indies et vident et experiuntur, turpi et inertis somno desidia et incuriæ depressi, negligenter æterna molliuntur oblivione tumulare, quas ipse vult ad laudem nominis sui toti mundo radiare? Sed, quia generatio præterit, et generatio advenit, ne volubilibus annorum curriculis desidiosa, quæ istius temporis facile subrepat hominibus, negligentia posteritas post successura oblivioni tradat originem Lambacensis cœnobii, fundatores ejus, quibus summam et æternam debemus reverentiam, insuper signa et miracula, virtutesque sanitatum, quibus misericordia Domini, qua plena est terra, tumultum beati patris nostri, episcopi Adalberonis, illustravit, dignum posteris commendare duximus i, ne isto terribili multemur elogio: « Qui ignorat, ignorabitur k. » Et Propheta: « Væ mihi, quia tacui l. » Digne enim in memoriam vertitur hominum, qui ad gaudium transit angelorum.

B

i

k l

ANNOTATA.

a Ad Hebræos cap. 13, v. 8. Jesus Christus heri et hodie: ipse et in secula.

b Apocalyp. cap. 7, v. 9.

c Ad Romam. cap. 11, v. 4.

d Joannes abbas Lambacensis habet: Ponens numerum finitum pro infinito.

e Idem: Quæ ibi ommissa, ea viri illustres, flores etc.

f Idem omisit: Quidam ex eis.

g Idem: Ornare.

h Idem: Magnifico.

i Hic unus ex locis est, ex quibus § 1 conclusi, hujus Vitæ scriptorem fuisse monachum Lambacensem, eundem etiam esse auctorem Libelli miraculorum, quem post hanc Vitam recenset.

k Epist. A ad Cor. cap. 14, v. 38: Si quis autem ignorat, ignorabitur.

l Isaie cap. 6, v. 3.



D

CAPUT I.

Beati Adalberonis illustres parentes et consanguinei: pia pueritia: institutio primo Herbipoli, deinde Parisiis; reditus Herbipolim: ad episcopatum electio: secessus Lambacum.

Igitur a, sicut veridica veteranorum tradit assertio, erat quidam comes, Arnoldus b nomine, qui castrum opinatissimum in Lambacensi e loco, sicut ipse situs curiosos inspectores edocet, juxta fluvium, cui vocabulum Truna d, inhabitabat; ubi vectigalia et tributa secundum antiquam legem a transentibus solvebantur, quæ et posteris inibi commorantibus legitimo jure, quo ad se transmissa erant, reddenda reliquerat, licet modo per incuriam intermissa sint. Hic ex Regila nobili uxore, ex Francia Orientali oriunda, plures suscepisse filios fertur, de quibus nunc non est dicendum per singula; paucos tamen propter seriem narrationis prosequi, non contemnenda cogit nos ratio. Habebat filium, nomine Gotfridum, dignitate marchionem, virum strenuum et fortem, virum rebus bellicis aptissimum, crebris præliorum successibus fortunatum, qui, ut decuit juvenile decus,

Ex Arnolde et Regila natus Adalbero, Gotfridum virum bellicosum,

a b c d

Gaudet equis, canibus e, et aprici gramine campi,

e

5 Cujus ditioni cum redivitibus circumjacentibus serviebat Putina, urbs inclyta et famosa, quæ quasi metropolis et mater civitatum versus Pannoniam ad Australem plagam ad arcendos hostiles Pannoniorum incursus et devastationes antiquitus constituta fuit f. Magnæ etiam nobilitatis et ingenuitatis secundum seculi dignitatem habebat filiam g, quæ nupsit Ekkeberto comiti, cujus castrum, Niwenburc h dictum, in ora Eni fluminis est situm. Huic post felicem fratrum excessum in sortem dotis urbs Putina cum omnibus ad se pertinentibus cecidit.

fratrem habuit, sororem Ekkeberto comiti nuptam;

f g h

6 Beata itaque Regila, benedictionibus dulcedinis præventa, de benedictionibus concepit et peperit filium, Adalberonem dictum i, benedictum a Domino fructum, in quo benedicenda fuit omnis tribus et parentela sua, utpote qui de stirpe sancta descendisset. De radice enim bona nascitur omne bonum. Mox mirum in modum Filius sapiens gloria cœpit esse patris, gradatim de virtute in virtutem ascendens, seculi blandimenta despiciens, Christo rectore. Christo duce, sic transiens per bona temporalia, ut non amitteret æterna. Necdum tamen emensis infantia annis, igne Sancti Spiritus spirans, anhelare non desuit ad regnum vitæ perpetis, omnia regna mundi et gloriam eorum parvi pendens, spurcicias diaboli impolluto calle transiens, sacramenta militaria execrans, totum se arbitrio Domini et voluntati mancipans.

ipse etiam puer, pietati addictus,

i

7 Pater autem pius, considerans piam et irrevocabilem